

Vi måste ta bättre hand om doktorander från andra länder

Forskarstuderande från andra nationer är mer stressade än svenska doktorander och upplever oftare diskriminering och trakasserier. Nu måste lärosätena ta problemet på allvar och skapa en trygg och inkluderande arbetsmiljö. Det skriver företrädare för Fackförbundet ST och Sveriges förenade studentkårers doktorandkommitté.

Doktorander från andra länder utgör 37 procent av dem som är registrerade på forskarutbildningen i Sverige. En enkät som Fackförbundet ST och Sveriges förenade studentkårers doktorandkommitté har gjort visar att det krävs omedelbara åtgärder från arbetsgivare, fackförbund och studentkårer för att komma till rätta med deras arbetsmiljö.

Värst är problemen ofta bland doktorander som kommer från länder utanför EU (så kallade tredjelandsdoktorander) och för dem som saknar tillräckliga kunskaper i svenska.

Diskriminering och trakasserier

Nästan var fjärde doktorand (24 procent) från andra EU/EES-länder och 29 procent av tredjelandsdoktoranderna har erfarenhet av diskriminering eller trakasserier kopplade till diskrimineringsgrunderna¹ under arbete, studier, konferenser eller liknande. Bland svenska doktorander uppger 11 procent att de har erfarenheter av diskriminering eller trakasserier.

Vissa har upplevt flera olika typer av diskriminering. Vanligast bland tredjelandsdoktorander är upplevelser av diskriminering eller trakasserier utifrån etnicitet (24 procent) Bland dessa doktorander är det också vanligare än i andra grupper med diskriminering utifrån religion. 10 procent av EU/EES-doktoranderna har upplevt diskriminering utifrån etnicitet. En hög andel av denna grupp har också erfarenhet av diskriminering utifrån kön. I båda dessa grupper är det även vanligare med erfarenheter av diskriminering utifrån sexuell läggning än bland svenska doktorander.

Förutom det extremt stora allvaret i dessa siffror, väcker de också frågor kring om vi verkligen förstår mönstren kring diskriminering och trakasserier på lärosätena, inte minst hur olika erfarenheter av diskriminering överlappar varandra.

Inte oväntat visar enkäten att det är få som anmäler den här sortens händelser. Doktorander med otillräckliga kunskaper i svenska anger i högre grad att de inte anmält för att de inte vet hur man gör. Och bland dem som faktiskt anmäler upplever EU/EES-doktorander i högre grad att deras anmälningar inte tagits på allvar. De här resultaten är viktiga att titta närmare på.

---

¹ Kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, etnicitet, religion, funktionsnedsättning eller ålder

Upplevelser av att bli utelämnad

Lärosätena bör inte bara sträva efter trygga arbetsplatser utan diskriminering, utan också arbeta för aktiv inkludering. Här spelar kunskaperna i svenska språket en viktig roll och enkäten visar att det fortfarande är ett problem. En av fem doktorander som saknar tillräckliga kunskaper i svenska upplever minst en gång i veckan att de blir utelämnade från professionell information. En lika stor andel anger att språket gör att de minst en gång i veckan blir utelämnade från sociala eller kollegiala sammanhang.

Mer stress än för svenska doktorander

De internationella doktorandernas svar visar att de på flera sätt är mer stressade än svenska doktorander. Det är vanligare att internationella doktorander jobbar övertid varje dag eller flera dagar i veckan och bland de doktorander som saknar tillräckliga språkkunskaper i svenska jobbar 41 procent övertid varje dag eller flera dagar i veckan.

Bara 3–4 procent av de internationella doktoranderna jobbar aldrig övertid, jämfört med 10 procent bland svenska doktorander.

På frågan om man ofta upplever stress på grund av sitt arbete svarar 78 procent av EU/EES-doktoranderna och 70 procent av tredjelandsdoktoranderna att de instämmer delvis eller helt. Motsvarande siffra för svenska doktorander är 54 procent.

De internationella doktoranderna visar också symptom på arbetsrelaterad stress. Runt 40 procent av dem har problem med att sova minst en gång i veckan, att jämföra med cirka 25 procent av de svenska doktoranderna. Ungefär 10 procent av tredjelandsdoktoranderna har svårt att sova varje natt., I den sistnämnda gruppen har 12 procent svårt att fokusera på annat än sitt arbete varje dag och 53 procent har svårt att göra det minst en gång i veckan. Bland svenska doktorander uppger 5 respektive 37 procent att de har detta problem.

Åtgärder krävs

Lärosätena ansvarar för att skapa en trygg arbetsmiljö för internationella doktorander. Det är också centralt för akademins internationaliseringsuppdrag att vi faktiskt tar hand om de doktorander som kommer hit från andra länder. Rapporten *Hur mår den internationella doktoranden?* visar att det finns stora utmaningar som lärosätena måste ta på allvar.

I rapporten lämnar vi en rad rekommendationer för att åtgärda problemen.

Reyhane Falanji, ledamot, Sveriges förenade studentkårers doktorandkommitté
Alejandra Pizarro Carrasco, ordförande, Fackförbundet ST inom universitets- och högskoleområdet

Sandra Hellstrand, andra vice ordförande, Fackförbundet ST inom universitets- och högskoleområdet